

Asia: VN/21366/2020

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maaseutupolitiikan neuvoston alainen HYMY-verkosto (Hyvän elämän edellytysten varmistaminen maaseutualueilla) kiittää mahdollisuudesta lausua Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta.

.

Postilain mukaisen yleispalveluvelvoitteen säilyttäminen turvaamaan postipalvelujen oikeudenmukaista saatavuutta koko maassa on tärkeä lähtökohta ja tästä tulee pitää kiinni. Esityksessä maaseudun olosuhteisiin liittyvät aiemmin annetut kommentit on huomioitu varsin hyvin, mutta HYMY-verkosto haluaa kuitenkin kiinnitettävän huomiota vielä seuraaviin kohtiin:

- Kolmipäiväisen jakelu voi asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan viranomaispostin perille tulon osalta. Viranomaispostin perille tulon ajankohdan osalta ihmisten yhdenvertaisuus ja oikeusturva tulisikin huomioida.

Esityksessä kerrotaan, että Posti Oy:n ilmoittamien tietojen mukaan vuonna 2020 yleispalveluun kuuluvista kirjeistä 97,6 prosenttia oli perillä neljäntenä arkipäivänä ja 99,1 prosenttia viidentenä arkipäivänä jättöpäivästä. Samoin sivulla 28 todetaan, että ”Kaupallisin ehdoin toteutetun varhaisjakelun lopettaminen johtuu pääosin tilanteesta, jossa lehtien tilaajat ja tilausmäärät tietyillä alueilla ovat vähentyneet merkittävästi, eikä lehtien jakaminen kyseisille alueille ole enää jakeluyhtiöille liiketaloudellisesti kannattavaa ilman merkittäviä korotuksia jakeluhintoihin. Voidaankin olettaa, että niillä alueilla, joissa viisipäiväinen sanomalehtien jakelu voi mahdollisesti keskeytyä, ei asu suurta määrää sellaisia postinsaajia, jotka ovat riippuvaisia sanomalehden viisipäiväisestä jakelusta. Näin ollen mahdollisuus sanomalehden viisipäiväisen jakelun hetkittäiselle katkeamiselle koskettaa vain pientä osaa kaikista postinsaajista”.

- Sanomalehtien jakelussa tulee pyrkiä alueelliseen yhdenvertaisuuteen. Ihmisiä ei saa eriarvoistaa asuinpaikan perusteella. Postin saavutettavuus tulee olla kaikkien oikeus. On todennäköistä, että ne, jotka eivät saa postia viimeistään neljäntenä tai viidentenä arkipäivänä tai ovat ”pieni osa postinsaajista”, asuvat harvaan asutulla maaseudulle.

Sivulla 28 todetaan, että ”ehdotetuilla postilain muutoksilla ja sanomalehtijakeluun myönnettävällä valtionavustuksella ei voida täydellisesti turvata täysin keskeytymätöntä koko maan kattavaa viisipäiväistä sanomalehtijakelua. Koska sanomalehtien tilaajamäärissä tapahtuu aika-ajoin muutoksia, on mahdollista, että tietty alue tippuu kaupallisin ehdoin toteutetun varhaisjakeluverkon piiristä kesken tukikauden. Näissä tilanteissa yleispalvelun tarjoaja veloitettaisiin tarjoamaan viisipäiväistä postilain mukaista yleispalvelua kyseisillä alueilla. Viisipäiväisen yleispalvelun käynnistäminen, lisäresurssien hankkiminen ja yleispalvelutoiminnan organisoiminen voi kuitenkin viedä tietyn aikaa, minkä seurauksena varhaisjakeluverkon piiristä kesken tukikauden pois jäänyt alue olisi myös sanomalehtijakelun osalta yleispalvelun tarjoajan kolmipäiväisen jakelun varassa siihen asti, kunnes yleispalvelun tarjoaja saa käynnistettyä viisipäiväisen jakelun kyseisellä alueella.”

- Tähän olisi syytä asettaa takaraja, ettei poikkeusaika veny kohtuuttoman pitkäksi.

Esityksen mukaan yleispalveluun kuuluvia postilähetyksiä ei tarvitsisi keräillä ja jakaa samoina viikonpäivinä koko maan alueella, vaan yleispalvelun tarjoajalle jätettäisiin mahdollisuus keräillä ja jakaa postilähetykset eri alueilla eri viikonpäivinä parhaaksi katsomallaan tavalla ilmoitusvelvollisuus huomioiden. Näin palvelu voitaisiin toteuttaa kiinteitä jakelupäiviä joustavammin ja kustannustehokkaammin mahdollistamalla jakelukaluston tehokkaampi käyttö sekä paremmat edellytykset tarjota henkilöstölle kokoaikaisia työsuhteita.

- Tässä tulisi edellyttää neuvotteluja ilmaislehtien, kunnan ja mainostajien kanssa.

Monipaikkaisuus on kasvava ilmiö ja sen myötä vapaa-ajan asukkaiden määrä kasvattaa asukkaiden määrää useissa kunnissa joko pysyvästi tai kausiluontoisesti.

- Monipaikkaisuus tulee huomioida nykyistä paremmin ja huomioida myös vapaa-ajan asukkaiden tarpeet mm. postilaatikoiden sijainnin ja postinjakelutarpeiden osalta.

HYMY-verkoston puolesta erityisasiantuntijat

Mari Kattilakoski ja Tarja Lukkari

Tarja Lukkari

Hyvän elämän edellytysten varmistaminen maaseutualueilla -verkosto